

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคลากรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ สาขาอำเภอแม่แจ่ม สาขาอำเภอเชียงดาว สาขาอำเภอพร้าว รวมจำนวน 6 คน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว รวมจำนวน 120 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา นำเสนอตามวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้

4.1 การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

4.2 ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

4.3 ทศนะคติและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

4.1 การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. และข้อมูลเชิงเอกสารจาก ธ.ก.ส. เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบันของ จังหวัดเชียงใหม่

4.1.1 ประวัติการแทรกแซงก่อนปี 2552

การดำเนินการแทรกแซงราคาพืชผลทางการเกษตรในอดีต จะมีแต่เฉพาะการแทรกแซงราคาข้าว โดยมีการดำเนินโครงการรับจำนำ ซึ่งโครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2524/2525 เป็นต้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวนาที่ประสบปัญหาราคาวงศ์ต่ำ เป็นมาตรการเสริมเพื่อชะลอปริมาณข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาด สำหรับผลิตผลการเกษตรที่รับจำนำ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โครงการดังกล่าวถูกปรับเปลี่ยนนับตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา จากเดิมเป็นมาตรการเสริมเพื่อชะลอปริมาณข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาด และรักษาระดับราคา

กลายเป็นการแทรกแซงกลไกตลาด โดยขยายโครงการให้ใหญ่ขึ้น และกำหนดราคารับจำนำให้สูงกว่าราคาตลาด ซึ่งการดำเนินการในส่วนของ โครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอดีตที่ผ่านมา ผู้ศึกษาได้ยกกรณีตัวอย่างการดำเนินการใน 2551/2552 ดังนี้

1. เป้าหมาย

ปริมาณรับจำนำข้าวโพดเมล็ด 750,000 ตัน พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 40 จังหวัด อาทิ เช่น เพชรบูรณ์ นครราชสีมา นครสวรรค์ กำแพงเพชร สระแก้ว พิษณุโลก ตาก ลพบุรี สระบุรี เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา เชียงใหม่ เป็นต้น

2. ราคารับจำนำ

คงราคารับจำนำข้าวโพดชนิดเมล็ด ณ จุดรับจำนำ กก.ละ 8.50 บาท (ความชื้นไม่เกิน 14.5%) สำหรับระดับความชื้นอื่น ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เดิมที่กำหนดไว้แล้ว โดยเงื่อนไขการรับจำนำ คือ วงเงินรับจำนำข้าวโพดของเกษตรกรรายบุคคล รายละไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้การรับจำนำส่วนที่เกินเป้าหมาย 500,000 ตัน ตามมติ ครม.28 ต.ค.51 (องค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ ออกใบประทวนแล้ว) ให้เกษตรกรจำนำได้ในวงเงินรายละไม่เกิน 100,000 บาท ด้วย

3. ระยะเวลา

รับจำนำ กย. - ธค.51 การไถ่ถอน ภายใน 3 เดือนนับถัดจากเดือนที่รับจำนำ
โครงการ ก.ย.51 – พ.ค.52

4. ผู้มีสิทธิจำนำ

4.1 เป็นเกษตรกรรายบุคคลที่มีหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ออกโดยธ.ก.ส. หรือผู้ที่คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัดกำหนด กรณีที่ไม่ใช่ลูกค้าสมาชิก ธ.ก.ส.

4.2 ข้าวโพดที่นำมาจำนำต้องเป็นผลผลิตของเกษตรกรผู้จำนำ และยังเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรอยู่

4.3 พื้นที่รับจำนำ เกษตรกรสามารถจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ในพื้นที่จังหวัดที่ตนเองทำการเพาะปลูก และจังหวัดที่มีเขตติดต่อกัน กรณีนอกเหนือจากนี้ให้ขอความเห็นชอบเป็นกรณี ๆ

5. ผู้รับจำนำ ประกอบด้วย

5.1 องค์การคลังสินค้ากระทรวงพาณิชย์(อคส.)รับฝากเก็บและออกใบประทวน

5.2 ธ.ก.ส. รับจำนำใบประทวนที่อคส. ออกให้เกษตรกร

6. คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ

มีไซโลที่ได้มาตรฐานซึ่งมีศักยภาพในการเก็บรักษาคุณภาพ และมีลานตากอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือ

มีคลังสินค้าหรือสถานที่เก็บที่แข็งแรงมั่นคงได้มาตรฐานที่จะเก็บรักษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพดี ทั้งนี้ คลังสินค้าหรือสถานที่เก็บจะต้องมีเครื่องอบลดความชื้นหรือลานตากอยู่ในบริเวณเดียวกัน

ต้องไม่เคยกระทำความผิดในการเข้าร่วมโครงการรับจำนำสินค้าเกษตรกับทางราชการ

7. วิธีการและขั้นตอนดำเนินการ

เกษตรกร เกษตรกรขอหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ออกโดย ธ.ก.ส. หรือผู้ที่คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัดกำหนด เกษตรกรต้องนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาส่งมอบ ณ จุดรับจำนำของ อคส. ที่กำหนดไว้ในแต่ละจังหวัด โดยมีผู้แทน อคส. ผู้แทนเกษตรกรและผู้แทนหน่วยราชการที่จังหวัดแต่งตั้งร่วมดูแลการตรวจสอบน้ำหนัก คุณภาพและความชื้นให้ถูกต้อง มอบสิทธิในการจำหน่ายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ยังไม่พินกำหนดให้ถอนให้กับ อคส. เพื่อให้ อคส. สามารถระบายจำหน่ายข้าวโพดทั้งภายในประเทศและส่งออกได้

อคส. ประกาศรับสมัครและคัดเลือกผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการที่มีศักยภาพ และมีความพร้อมด้านบุคลากรสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ กำกับดูแลการตรวจสอบน้ำหนักคุณภาพและความชื้นข้าวโพดที่เกษตรกรนำมาฝากเก็บให้ถูกต้องออกใบประทวนสินค้าภายใน 3 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่รับมอบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และได้รับเอกสารครบถ้วน ควบคุมดูแลการอบลดความชื้นให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ข้าวโพดคงสภาพดีตลอดระยะเวลาที่เก็บ โดยให้เข้มงวดเรื่องคุณภาพของข้าวโพดที่ผู้เข้าร่วมโครงการรับฝากเก็บไว้จัดทำรายงานปริมาณรับจำนำประจำวัน โดยมีรายละเอียดแยกแต่ละหน่วยรับจำนำ แจ้างพาณิชย์จังหวัดในฐานะเลขานุการคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัดและกรมการค้าภายในทุกวัน เพื่อติดตามผลการรับจำนำอย่างใกล้ชิดและให้ อคส. แจ้างผู้ช่วยปฏิบัติงาน 1 คน และตัวแทนเกษตรกร 1 คน ประจำแต่ละจุดรับฝากเพื่ออำนวยความสะดวกดูแลการตรวจสอบคุณภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์การวัดความชื้นและสิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนักและวางตัวเป็นตัวแทนราชการ เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ตามที่เป็นจริง

ร.ก.ส. มีบทบาทหน้าที่ในกาออกหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้กับลูกค้าสมาชิก ร.ก.ส. จ่ายเงินกู้ให้เกษตรกรภายใน 3 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ไปยื่นขอจำนำใบประทวนสินค้าวงเงินรายละไม่เกิน 350,000 บาท ตามระเบียบของร.ก.ส.

ผู้เข้าร่วมโครงการ มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก ตรวจวัดความชื้นและสิ่งเจือปนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรนำมาจำนำ ทำการลดความชื้น เก็บรักษาและดูแลรักษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งปริมาณและคุณภาพให้คงสภาพดีตลอดระยะเวลาที่เก็บรักษา เก็บรักษาข้าวโพดไว้ในไซโล คลังสินค้า สถานที่เก็บตามที่ระบุในสัญญาเท่านั้น และปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขตลอดจนสัญญาที่ทางราชการกำหนด

การไถ่ถอน เกษตรกรสามารถไถ่ถอนได้ภายใน 3 เดือน นับถัดจากเดือนที่รับจำนำ โดยเกษตรกรต้องชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ต่อปี ของยอดวงเงินที่จำนำแก่ ร.ก.ส. และจะต้องชำระค่าใช้จ่ายให้แก่ อคส. เช่น ค่าฝากเก็บ ค่าแรงงาน ฯลฯ นับตั้งแต่วันรับฝากจนถึงวันที่รับคืนสินค้า โดยให้ไถ่ถอนทั้งจำนวนตามที่ระบุไว้ในใบประทวนในกรณีเกษตรกรมาไถ่ถอนถ้าราคาตลาด ณ วันที่ไถ่ถอนเท่ากับหรือต่ำกว่าราคาที่ อคส. จำหน่ายไปแล้ว เกษตรกรไม่ต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าราคาตลาดสูงกว่าราคารับจำนำทางราชการจะต้องคืนเงินส่วนที่เกินเมื่อหักดอกเบี้ยร้อยละ 3 ค่าใช้จ่ายในการจำนำและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่เกิดขึ้นจริงให้เกษตรกร

ค่าใช้จ่ายในการรับจำนำ ค่าใช้จ่ายในการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ค่าอบลดความชื้น ค่าฝากเก็บ ค่าใช้จ่ายในการรับฝากเก็บและออกใบประทวนตามที่เกิดขึ้นจริง ค่า Overhead ของ อคส. ค่าขนส่ง (จากจุดรับจำนำเข้าเก็บในโกดังของผู้เข้าร่วมโครงการ) ค่าชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ของ ร.ก.ส. และค่าใช้จ่ายในการเพิ่มประสิทธิภาพการรับจำนำ การประชาสัมพันธ์ และติดตามกำกับดูแลของกรมการค้าภายในและจังหวัด ตามความจำเป็นและเหมาะสมตามที่เกิดขึ้นจริง โดยให้ถ่วงจ่ายได้ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ รายละเอียดค่าใช้จ่ายเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่เคยปฏิบัติ ส่วนค่าใช้จ่ายในการอบลดความชื้นและค่าขนส่งให้เป็นไปตามผลการหารือของผู้แทน กรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ อคส. ร.ก.ส. และ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2551

8. การกำกับดูแลและการตรวจสอบการรับจำนำ

8.1 ให้กรมการค้าภายในเป็นศูนย์ประสานการรับจำนำกับ อคส. ร.ก.ส. จังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการกำกับดูแล ตรวจสอบติดตามและประสานการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับ การรับจำนำอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง รวบรวมประมวลผล และรายงานข้อมูลผลการดำเนินการในภาพรวมให้คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัดเป็นผู้ตรวจสอบกำกับดูแลให้

8.2 การรับจํานำเป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง และไม่ให้มีการสวมสิทธิเกษตรกร รวมทั้ง แต่งตั้ง ผู้แทนหน่วยราชการประจำจําจุรับฝากทุกจุด

8.3 ให้กระทรวงพาณิชย์จัดสายตรวจพิเศษและเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเข้าไปตรวจสอบกำกับดูแลเป็นประจําอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากการตรวจสอบและกำกับดูแลของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด

8.4 ให้ อคส. ธ.ก.ส. ในฐานะหน่วยงานปฏิบัติเข้มงวดกวดขันและวางระบบการตรวจสอบการรับจํา นำ ให้สามารถป้องกันการรั่วไหลในการรับจํา นำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจน และกำกับดูแลการออกไปประทวนและการจ่ายเงินของ ธ.ก.ส. ให้ได้ภายใน 6 วันทำการ นับแต่ วันที่เกษตรกรนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาจํา นำ

8.5 กรณีฝากเก็บข้าวโพดไว้กับผู้เข้าร่วมโครงการ ให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ (Surveyor) สุ่มตรวจสอบเป็นครั้งคราว เพื่อตรวจสอบคุณภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ส่งมอบให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

8.6 ให้เจ้าหน้าที่ อคส. ประจำจําจุรับฝากมีหน้าที่ตรวจสอบ และรับผิดชอบปริมาณข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการให้การรับรองคุณภาพ กรณีที่มีการส่งมอบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการที่ อคส. กำหนดจะต้องมีเจ้าหน้าที่ อคส. กำกับดูแลรับผิดชอบปริมาณ และคุณภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ส่งมอบร่วมกับ ผู้เข้าร่วมโครงการ

8.7 การประชาสัมพันธ์ ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับทราบมาตรการรับจํา นำ โดยทั่วถึง เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับประโยชน์จากการรับจํา นำ และป้องปรามมิให้มีการสวมสิทธิ รวมทั้ง ช่วยให้ระดับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในท้องตลาดปรับตัวดีขึ้น

8.8 การระบายนําย ให้กรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ อคส. และ ธ.ก.ส. พิจารณาปริมาณ ราคา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการระบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในฐานะรองประธานกรรมการ คชก. และรายงานให้คณะกรรมการ คชก. ทราบต่อไป

4.1.2 หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จากการสัมภาษณ์บุคลากรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทั้ง 3 สาขา คือ อําเภอแม่แจ่ม อําเภอเชียงดาว และอําเภอพร้าว พบว่า ทั้ง 3 สาขา มีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการแทรกแซงราคาข้าวโพดโดยตรง คือ ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ โดยสาขาอําเภอแม่แจ่ม

มีพนักงานพัฒนาธุรกิจที่ปฏิบัติงานแทรกแซงราคาข้าวโพด จำนวน 4 คน สาขาอำเภอพร้าว จำนวน 7 คน และสาขาอำเภอเชียงดาว 6 คน

ด้านบทบาทและความรับผิดชอบในการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จากการสัมภาษณ์พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้รับทราบเกี่ยวกับการซื้อขาย ประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หลังจากนั้นจะให้เกษตรกรซื้อประกันความเสี่ยง โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน คือ เกษตรกรต้องมาขึ้นทะเบียนกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ต่อมา ธ.ก.ส. จะดำเนินการจัดทำประชาคม เพื่อรับรองการผลิตของเกษตรกร โดยมีคณะกรรมการระดับตำบล ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันดำเนินงานทำความเข้าใจและแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการประกันราคาให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดได้รับทราบถึงความเคลื่อนไหวของการดำเนินการ โครงการประกันราคา ซึ่งแจ้งรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการ เอกสารที่เกษตรกรต้องเตรียมเพื่อเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น หลังจากนั้นจะมีการดำเนินการทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกกับ ธ.ก.ส. เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาประกัน ก็จะดำเนินการทำการซื้อขายปกติตามราคาตลาด หากราคาขายในตลาดต่ำกว่าราคาประกัน เกษตรกรจะได้รับเงินส่วนต่าง สำหรับเกณฑ์ในการใช้คำนวณ ราคาประกันจะพิจารณาจากราคาก่อนฤดูกาลเพาะปลูก ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรบวกกำไรที่เกษตรกรสามารถอยู่ได้ เป็นต้น

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ โครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จากการสัมภาษณ์บุคลากรของ ธ.ก.ส. พบว่า เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ โครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2552/53 ตามมติคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมติคณะกรรมการกำหนดราคาอ้างอิงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

1. ให้เกษตรกรรายครัวเรือนใช้สิทธิเพื่อขอรับเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาดอ้างอิงได้ตามฐานความคิดในการจ่ายเงินชดเชยในปริมาณที่ผลิตได้จริง แต่ไม่เกินครัวเรือนละ 20 ตัน
2. ราคาประกัน กำหนดราคาประกันข้าวโพดเมล็ดความชื้น 14.5% กก.ละ 7.10 บาท โดยใช้เกณฑ์ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งประเทศ (กก.ละ 5.43 บาท) บวกค่าขนส่ง (กก.ละ 0.25 บาท) และผลตอบแทนให้เกษตรกร ร้อยละ 25 (กก.ละ 1.42 บาท) โดยการซื้อขายให้เป็นไปตามการค้าปกติ
3. การกำหนดราคาอ้างอิง คณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาอ้างอิงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดราคาอ้างอิงที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจ่ายเงินชดเชยส่วนต่างราคาระหว่างราคา

ประกันกับราคาตลาดอ้างอิงให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดราคาอ้างอิงเท่ากันทุกจังหวัดแหล่งผลิต และใช้เกณฑ์ในการคำนวณโดยเกณฑ์ที่กำหนด ใช้ราคาโรงงานอาหารสัตว์รับซื้อข้าวโพดฯ เฉลี่ยย้อนหลัง 15 วัน (วันที่ 1 -15 และวันที่ 16-30 ของเดือน) หักทอนค่าขนส่งจากจังหวัดแหล่งผลิตไปยังโรงงานอาหารสัตว์เฉลี่ยถ่วงน้ำหนักผลผลิตแต่ละจังหวัด (กก.ละ 0.47 บาท) และหักค่าปรับปรุงคุณภาพข้าวโพดให้ได้มาตรฐานคุณภาพที่โรงงานอาหารสัตว์ใช้ (กก.ละ 15 บาท) เป็นราคารับซื้อ ณ แหล่งผลิต หรือราคาตลาดอ้างอิงข้าวโพดเมล็ด ความชื้น 14.5% และหากราคาตลาดอ้างอิงที่คำนวณจากฐานราคาโรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ แตกต่างจากราคาตลาดอ้างอิง ที่คำนวณจากฐานราคาซื้อขายล่วงหน้าตลาดชิคาโก มากกว่าร้อยละ 5 ให้คณะกรรมการกำหนดราคาอ้างอิงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พิจารณาทบทวนเกณฑ์ในการคำนวณใหม่

4. ระยะเวลาดำเนินการ 1) การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2552 โดย ธ.ก.ส. ทั่วประเทศ 2) การทำสัญญาประกันราคากับเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ เดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน 2552 โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้ทำสัญญาฯ 3) การใช้สิทธิประกันราคา ให้เกษตรกรใช้สิทธิได้หลังจากวันทำสัญญา 15 วัน แต่ไม่เกิน 3 เดือนนับถัดจากวันทำสัญญา และต้องไม่เกินวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553

5. การประชาสัมพันธ์โครงการฯ เดือนกรกฎาคม 2552 — กุมภาพันธ์ 2553 โดย ธ.ก.ส. กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการค้าภายใน เกี่ยวกับ (1) นโยบายการประกันราคา (2) การขึ้นทะเบียนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2552/53 (3) การทำสัญญากับ ธ.ก.ส. (4) ราคาตลาดอ้างอิงและอื่นๆ (ผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนฯ จะไม่ได้รับการช่วยเหลือตามโครงการ)

6. การประกาศราคาตลาดอ้างอิง จะประกาศราคาทุก 15 วัน (ทุกวันที่ 1 และ 16 ของแต่ละเดือนตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2552 เป็นต้นไป ระยะเวลาดำเนินการเดือน สิงหาคม 2552 ถึง มีนาคม 2553) เพื่อใช้เป็นฐานคำนวณอัตราจ่ายชดเชยแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา ในช่วง 15 วันถัดไป เช่น ราคาตลาดอ้างอิงที่ประกาศวันที่ 16 เดือนสิงหาคม 2552 ให้ ธ.ก.ส. ใช้เป็นฐานคำนวณในการจ่ายชดเชยให้เกษตรกรที่มาขอใช้สิทธิประกันราคา ระหว่างวันที่ 16-31 เดือนสิงหาคม 2552

7. ระยะเวลาโครงการ กรกฎาคม 2552 — เมษายน 2553

8. เกษตรกรผู้มีสิทธิทำสัญญา เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ ธ.ก.ส. และผลผลิตยังเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรในปริมาณข้าวโพดเมล็ดที่ผลิตได้จริง โดยมีหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ทพศ. 3/3) ปี 2552/53 ที่ออกโดยกรมส่งเสริมการเกษตร มาทำสัญญาประกันราคากับ ธ.ก.ส.

9. การขอรับเงินชดเชยส่วนต่างราคา เกษตรกรรายครัวเรือนที่ทำสัญญาขอรับเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาดอ้างอิงตามปริมาณที่ทำสัญญาประกันราคากับ ธ.ก.ส. ทั้งนี้ ต้องไม่เกินครัวเรือนละ 20 ต้นและตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา และธ.ก.ส. จ่ายเงินชดเชยส่วนต่างราคาระหว่าง ราคาประกันและราคาตลาดอ้างอิงให้แก่เกษตรกรภายใน 3 วันทำการ

10. การกำกับดูแล

10.1 คณะอนุกรรมการด้านการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นผู้พิจารณาผ่อนผันหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีดำเนินโครงการฯ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมและนำเสนอประธานคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พิจารณาให้ความเห็นชอบ

10.2 จังหวัดแหล่งผลิต โดยคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด ดำเนินการ (1) ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานภายในจังหวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและป้องปรามมิให้มีการทุจริตอย่างเคร่งครัด (2) รายงานภาวะราคาซื้อขายข้าวโพดภายในจังหวัดต่อคณะกรรมการกำหนดราคาอ้างอิงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นประจำทุกวัน

10.3 กรมการค้าภายใน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นหน่วยประสานแนวทางการปฏิบัติ การกำกับดูแลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และติดตามสุ่มตรวจเป็นครั้งคราว รวมทั้งรวบรวม ประมวลและรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม

10.4 กรณีจำเป็น คณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการตรวจสอบจากส่วนกลางเพื่อตรวจสอบการดำเนินโครงการฯ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการและประโยชน์ตถึงเกษตรกร นอกเหนือจากการตรวจสอบและกำกับดูแลตามปกติของคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด

11. ข้อเสนองบประมาณในการดำเนินโครงการฯ

11.1 วงเงินสำหรับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการจ่ายชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาดอ้างอิงให้เกษตรกรเป็นเงิน 7,055 ล้านบาท (คำนวณจากผลผลิตข้าวโพด ปี 2552/53 4.250 ล้านตัน ชดเชยตันละ 1,660 บาท) ทั้งนี้ ไม่รวมค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของ ธ.ก.ส.

11.2 วงเงินสำหรับกรมการค้าภายใน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม กำกับดูแล ติดตาม สุ่มตรวจสอบโครงการฯ และอื่น ๆ 600 ล้านบาท

ความคิดเห็นต่อโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร เป็นเรื่องที่กำลังได้รับความ

สนใจมากขึ้นในขณะนี้ ทั้งนี้ความพยายามที่จะประกันราคาพืชผลทางการเกษตรนั้น มีมาอย่างต่อเนื่อง เพราะหลายฝ่ายมีความเชื่อว่า การประกันราคาเป็นสิ่งที่ดีสำหรับเกษตรกร ซึ่งมีรายได้น้อย และมักจะเสียเปรียบกลุ่มอื่นๆ ในสังคม ให้ขายผลผลิตของตน ในราคาที่เป็นธรรม และถือได้ว่าโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงของรัฐบาล ในปีการผลิต 2552/2553 เป็นนโยบายในการหาเสียงของรัฐบาล เพื่อสร้างความชื่นชอบให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ปัญหาการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นประเด็นปัญหาที่เกษตรกรส่วนใหญ่เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐ และรัฐบาลให้เข้ามาแก้ไขช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปีการผลิต 2552/2553 ถือได้ว่า โครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้สร้างความพึงพอใจแก่เกษตรกรอย่างมาก อีกทั้งยังพบว่า ปัญหาการเรียกร้อง การรวมตัวประท้วงของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปีการผลิต 2552/2553 ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม เชียงดาว และพร้าวไม่มีเลย

ความคิดเห็นต่อความสำเร็จของโครงการประกันราคา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นว่า โครงการประกันราคาประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี สร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรได้ โดยโครงการประกันราคาทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในรายได้จากการขายผลผลิตว่ามีความแน่นอน มีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดอาจยังคงมีปัญหาด้านการทุจริตอยู่ หากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการให้รัดกุม เข้มงวด โดยเฉพาะขั้นตอนของการลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นได้เช่นเดียวกันวิธีการรับจํานํา

ด้านราคาอ้างอิงที่รัฐบาลกำหนด รัฐบาลควรกำหนดจากต้นทุนการผลิตจริงของเกษตรกร เพราะหากรัฐบาลนำราคาตลาดมากำหนดราคาอ้างอิงมากเกินไป อาจส่งผลให้ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับอาจได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสินค้าทางการเกษตรมีเรื่องผลประโยชน์และอำนาจทางการเมืองมาเกี่ยวข้อง

สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปีการผลิตต่อไป ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นด้วย ที่ควรมีการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดต่อไป เนื่องจากโครงการประกันราคาข้าวโพดสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี เกษตรกรไม่ต้องขาดทุนจากการทำไร่ข้าวโพด และมั่นใจได้ว่าการขายผลผลิตข้าวโพดจะมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและแน่นอน

4.1.3 การดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก 2552/2553 ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว

สถานการณ์การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว จากการสัมภาษณ์ พบว่า

1) อำเภอแม่แจ่ม

พื้นที่อำเภอแม่แจ่มภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 4,382 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 4,323 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอแม่แจ่มในปีการผลิต 2552/2553 มีทั้งสิ้นประมาณ 83,000 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกข้าวโพดในเดือนพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ปริมาณผลผลิต ในปีการผลิต 2552/2553 มีปริมาณรวม 40,938 ตัน ราคาประกันขั้นต่ำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ราคา กิโลกรัมละ 7.10 บาท และชนิดเมล็ดความชื้นไม่เกิน 14 %

สำหรับการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่มใน 1 ปีการผลิต มีการดำเนินการแทรกแซงเพียงจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น ทั้งนี้งบประมาณที่ใช้ดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดในปีการผลิต 2552/2553 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 5.9 ล้านบาท

2) อำเภอเชียงดาว

พื้นที่อำเภอเชียงดาวภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 3,550 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 3,346 คน คิดเป็นร้อยละ 94.3 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอเชียงดาวในปีการผลิต 2552/2553 รวมมีทั้งสิ้นประมาณ 27,500 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกข้าวโพดในเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ปริมาณผลผลิต ในปีการผลิต 2552/2553 มีปริมาณรวม 14,040 ตัน ราคาประกันขั้นต่ำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ราคา กิโลกรัมละ 7.10 บาท และชนิดเมล็ดความชื้นไม่เกิน 14%

สำหรับการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่อำเภอเชียงดาวใน 1 ปีการผลิต มีการดำเนินการแทรกแซงเพียงจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น ทั้งนี้งบประมาณที่ใช้ดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดในปีการผลิต 2552/2553 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 5.2 ล้านบาท

2) อำเภอพร้าว

พื้นที่อำเภอเชียงดาวภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 942 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 865 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอเชียงดาวในปีการผลิต 2552/2553 รวมมีทั้งสิ้น

ประมาณ 6,782 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกข้าวโพดในเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ปริมาณผลผลิต ในปีการผลิต 2552/2553 มีปริมาณรวม 3,391 ตัน ราคาประกันขั้นต่ำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ราคา กิโลกรัมละ 7.10 บาท และชนิดเมล็ดความชื้นไม่เกิน 14%

สำหรับการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่อำเภอเชียงดาวใน 1 ปีการผลิต มีการดำเนินการแทรกแซงเพียงจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น ทั้งนี้งบประมาณที่ใช้ดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดในปีการผลิต 2552/2553 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 4.8 ล้านบาท

4.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ทั้ง 3 สาขา สรุปประเด็นปัญหาในการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้ดังนี้

1) ปัญหาการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของ ธ.ก.ส.

ปัญหาการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของ ธ.ก.ส. สรุปได้ดังนี้

1.1 ขาดแคลนงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง

1.2 อัตรากำลังบุคลากรของ ธ.ก.ส. มีปริมาณจำกัดทำให้ไม่สามารถให้บริการปฏิบัติงานลงพื้นที่ ทำประชาคมร่วมกับผู้นำชุมชน เกษตรกร ได้อย่างต่อเนื่อง

2) ปัญหาที่เกิดจากเกษตรกร

ปัญหาที่เกิดจากเกษตรกรสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

2.1 เกษตรกรบางส่วนยังไม่รู้และเข้าใจในหลักการและขั้นตอนการดำเนินโครงการประกันราคา

2.2 เกษตรกรบางรายได้มีการศึกษา อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ ทำให้เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สื่อสารได้ลำบาก

2.3 เกษตรกรบางรายแจ้งกรรมสิทธิ์การเพาะปลูกข้าวโพดมากเกินไปจริง

2.4 เกษตรกรบางรายไม่มีเอกสารสิทธิรับรองการเพาะปลูกข้าวโพด ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้

2.5 เกษตรกรมองว่าโครงการประกันราคาทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอนและมากขึ้น ส่งผลให้ปีการผลิตต่อไปจะเพิ่มผลผลิตและพื้นที่การเพาะปลูก ขณะเดียวกันเกษตรกรที่ไม่เคยทำไร่ข้าวโพดก็หันมาปลูกข้าวโพดมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหากรุกพื้นที่ป่าและขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดมากขึ้น

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ได้วิเคราะห์ถึง ข้อดี และข้อเสีย ของ โครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก 2552/2553 ได้ดังนี้

1) ข้อดี

- ขั้นตอนไม่ซับซ้อน
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และแน่นอน
- ไม่ต้องเก็บรักษาสินค้าและแปรรูปผลผลิต
- ป้องกันการทุจริต
- ป้องกันการสวมสิทธิ
- เกษตรกรได้รับเงิน โดยตรงหากราคาซื้อขายต่ำกว่าราคาประกัน
- ลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาล
- กลไกตลาดไม่ถูกบิดเบือน
- ไม่มีผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ข้างสต็อก
- เกษตรกรได้รับผลประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาการแทรกแซงจากภาค

การเมืองได้

2) ข้อเสีย

- รัฐบาลใช้งบประมาณชดเชยส่วนต่างราคามากหากราคาตลาดต่ำกว่าราคาประกัน
- ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน หากรัฐบาลไม่มีการตรวจสอบควบคุมที่รัดกุม

โดยเฉพาะการลงทะเบียนเกษตรกรที่อาจมีการสวมสิทธิได้

จากปัญหาการดำเนิน โครงการประกันราคา ผู้ให้สัมภาษณ์มีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนิน โครงการประกันราคา สรุปได้ดังนี้

1. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้มงวดและมาตรการที่ชัดเจนในการกำกับควบคุม และตรวจสอบดำเนิน โครงการประกันราคา โดยเฉพาะขั้นตอนการลงทะเบียนเกษตรกร
2. ควรมีการจัดตั้งองค์กรกลางที่ประกอบด้วย ตัวแทนจากเกษตรกร หน่วยงานรัฐ ภาครัฐบาล สื่อมวลชน เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนิน โครงการประกันราคา

3. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการประกันราคาอย่างเพียงพอ และเหมาะสม

4. ควรมีการจัดทำประชาคมระดับหมู่บ้าน และตำบล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการฯ ตลอดจนเพื่อเปิดเวทีการสื่อสาร การให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการประกันราคาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.3 ทักษะคติและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษา ทักษะคติและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้ง 3 อำเภอ อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทักษะคติและความพึงพอใจต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัญหาการเข้าร่วมโครงการฯ และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพด ดังนี้

4.3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งรายได้ของครัว ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ในตาราง 4.1 ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.3 และเพศหญิง ร้อยละ 26.7

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 34-50 ปี ร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 16.7 และอายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุดพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 65.0 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียน ร้อยละ 4.2 อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 7.5 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช ร้อยละ 6.7 และมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 6.4 ตามลำดับ

รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 41.7 มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ

1.6 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้ 20,001 บาทต่อเดือน ขึ้นไป เท่ากับคือ ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

แหล่งรายได้ของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้จากการทำไร่ข้าวโพดเป็นอันดับแรก ร้อยละ 100.0 รองลงมาคือ มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 70.8 ทำสวน ร้อยละ 56.7 ทำนา ร้อยละ 47.5 และอื่นๆ ได้จากการค้าขาย ร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

ตาราง 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	88	73.3
หญิง	32	26.7
รวม	120	100.0
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	8	6.7
อายุระหว่าง 31 – 50 ปี	92	76.7
อายุ 51 ปีขึ้นไป	20	16.7
รวม	120	100.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	17	14.2
ประถมศึกษา	78	65.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	6.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	8	6.7
อนุปริญญา/ปวส.	9	7.5
รวม	120	100.0

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน	66	55.0
5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน	50	41.7
10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน	1	0.8
15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน	2	1.6
20,001 บาทต่อเดือน ขึ้นไป	1	0.8
รวม	120	100.0
แหล่งรายได้ของครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การทำไร่ข้าวโพด	120	100.0
ทำนา	57	47.5
ทำสวน	68	56.7
รับจ้างทั่วไป	85	70.8
อื่นๆ ได้แก่ ค้าขาย	5	4.2

ที่มา: จากการศึกษา

4.3.2 สภาพการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สภาพการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพด พื้นที่เพาะปลูก รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิต เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ช่องทางขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพด ความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ในตาราง 4.2 ถึง ตาราง 4.8 ดังนี้

1) ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพด

ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพดมาเป็นระยะเวลาระหว่าง 6– 10 ปี ร้อยละ 35.8 รองลงมาคือ มากกว่า 16 ปี ขึ้นไปร้อยละ 25.0 ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 21.7 และระหว่าง 11– 15 ปี ร้อยละ 17.8 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพดของเกษตรกร

ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพด	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	26	21.7
6 – 10 ปี	43	35.8
11 – 15 ปี	21	17.5
16 ปี ขึ้นไป	30	25.0
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

2) พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ มีพื้นที่เพาะปลูกระหว่าง 11 – 20 ปี ร้อยละ 33.3 มีพื้นที่ระหว่าง 21 – 30 ไร่ ร้อยละ 21.7 และมากกว่า 31 ไร่ ขึ้น ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10 ไร่	52	43.3
11 – 20 ปี	40	33.3
21 – 30 ไร่	26	21.7
31 ไร่ ขึ้น	2	1.7
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

3) รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิต

รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิตของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิตไม่เกิน 30,000 บาท ร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 60,000 บาท ร้อยละ 29.2 รายได้ระหว่าง 60,001 – 90,000 บาท ร้อยละ 12.5 และมีรายได้ 90,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 6.7 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิตของเกษตรกร

รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30,000 บาท	62	51.7
30,001 – 60,000 บาท	35	29.2
60,001 – 90,000 บาท	15	12.5
90,001 บาทขึ้นไป	8	6.7
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

4) เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพราะเป็นพืชที่ปลูกดั้งเดิม ร้อยละ 54.2 รองลงมาคือ เป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง ร้อยละ 24.2 ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐให้ปลูก ร้อยละ 12.5 และอื่นๆ ได้แก่ เพื่อนบ้านแนะนำให้ปลูก อยากทดลองปลูก ร้อยละ 9.2 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
เป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง	29	24.2
เป็นพืชที่ปลูกดั้งเดิม	65	54.2
ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐให้ปลูก	15	12.5
อื่นๆ ได้แก่ เพื่อนบ้านแนะนำให้ปลูก อยากทดลองปลูก	11	9.2
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

5) ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพด

ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพดของเกษตรกร พบว่า ปัญหาด้านการเพาะปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านผลผลิตออกมาน้อย ร้อยละ 88.3 รองลงมาคือ ปัญหาด้านทุนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา แรงงาน ฯลฯ) ร้อยละ 87.5 แมลง ศัตรูพืช กัดกินทำลายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 87.5 และขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 46.7 ตามลำดับ

ปัญหาทางการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาการขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำ ร้อยละ 70.0 และแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่มีน้อย ร้อยละ 45.8

ปัญหาการเงินพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ไม่คุ้มทุน ร้อยละ 60.8 และไม่มีเงินทุนในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 55.8 รายละเอียดดังตาราง 46

ตาราง 4.6 ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพดของเกษตรกร

ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพด	มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
ปัญหาทางการเพาะปลูก		
ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา แรงงาน ฯลฯ)	105 (87.5)	15 (12.5)
แมลง ศัตรูพืช กัดกินทำลายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	105 (87.5)	15 (12.5)
ผลผลิตออกมาน้อย	106 (88.3)	14 (11.7)
ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	56 (46.7)	64 (53.3)
ปัญหาทางการตลาด		
ราคาขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำ	84 (70.0)	36 (30.0)
แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่มีน้อย	55 (45.8)	65 (54.2)
ปัญหาการเงิน		
ไม่มีเงินทุนในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	67 (55.8)	53 (44.2)
ขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ไม่คุ้มทุน	73 (60.8)	47 (39.2)

ที่มา: จากการศึกษา

6) ความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในฤดูกาลผลิต 2552/2553 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดทุน ต้องมีภาระหนี้สินในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 48.3 รองลงมาคือ ได้กำไรน้อย ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และไม่เหลือเก็บออม ร้อยละ 30.8 และมีรายได้กำไรพอประมาณจากการทำไร่ข้าวโพด เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือน แต่ไม่เหลือเก็บออม ร้อยละ 20.8 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 47

ตาราง 4.7 ความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร ในฤดูกาลผลิต 2552/2553

ความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
- ได้กำไรพอประมาณ เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือนแต่ไม่เหลือเก็บออม	25	20.8
- ได้กำไรน้อย ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และไม่เหลือเก็บออม	37	30.8
- ขาดทุน และต้องมีภาระหนี้สินในครัวเรือนเพิ่มขึ้น	58	48.3
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

4.3.3 ทักษะคติและความพึงพอใจ ของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล ปีการผลิต 2552/2553

ทักษะคติและความพึงพอใจ ของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล และผลจากการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย รับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการประกันราคา มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เหตุผลสำคัญที่ส่งผลให้เข้าร่วมโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ความคิดเห็นต่อโครงการจํานํากับโครงการประกันราคา ความคิดเห็นต่อการที่รัฐบาลได้ดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ความคิดเห็นต่อ ราคอ้างอิงที่รัฐบาลกำหนด แนวทางการดำเนินการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซง

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล การดำเนินโครงการประกันราคา และความคิดเห็นต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิตต่อไป ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังนี้

1) การรับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

การรับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจบ้าง ร้อยละ 80.0 รองลงมาคือ ไม่รู้และเข้าใจเลย ร้อยละ 12.5 และรับรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี ร้อยละ 7.5 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4.8

ตาราง 4.8 การรับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

การรับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
รู้และเข้าใจเป็นอย่างดี	9	7.5
รู้และเข้าใจบ้าง	96	80.0
ไม่รู้และเข้าใจเลย	15	12.5
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

2) การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการประกันราคาของ

หน่วยงานรัฐ

การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการประกันราคาของหน่วยงานรัฐ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐเกี่ยวกับโครงการประกันราคา ร้อยละ 71.7 ขณะที่มีเกษตรกร ร้อยละ 28.3 ไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโครงการประกันราคา ดังแสดงในตาราง 4.9

ตาราง 4.9 การประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการประกันราคาของหน่วยงานรัฐ

การประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ประกันราคาของหน่วยงานรัฐ	จำนวน	ร้อยละ
มี	86	71.7
ไม่มี	34	28.3
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

3) การมีส่วนร่วม ของเกษตรกร ในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามา
แก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามา
แก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่
เคยมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การ
จำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 73.3 ขณะเดียวกันมีร้อยละ 26.7 ที่เคยมีส่วนร่วมใน
การเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขาย
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังแสดงในตาราง 4.10

ตาราง 4.10 การมีส่วนร่วม ของเกษตรกร ในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไข
ปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกร

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการเสนอแนะ เรียกร้องให้ หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	32	26.7
ไม่เคย	88	73.3
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

4) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ รูปแบบโครงการแทรกแซงราคาของรัฐบาล

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการที่ส่งผลดีต่อตัวเกษตรกรมากที่สุด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการประกันราคาส่งผลดีต่อเกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 89.2 โดยให้เหตุผลว่า โครงการประกันราคาได้เงินแน่นอน ขั้นตอนไม่ซับซ้อน และไม่ต้องเก็บสินค้าและแปรรูปผลผลิต

ขณะเดียวกันมีเกษตรกรเพียง ร้อยละ 10.8 ที่เห็นว่า โครงการจำหน่ายส่งผลดีกว่า เพราะแก้ไขปัญหาของเกษตรกรได้รวดเร็ว และเกษตรกรได้รับการส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังแสดงในตาราง 4.11

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการที่ส่งผลดีต่อตัวเกษตรกรมากที่สุด

โครงการที่ส่งผลดีต่อตัวเกษตรกรมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
โครงการจำหน่าย	13	10.8
โครงการประกันราคา	107	89.2
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

5) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแหล่งราคาอ้างอิงที่เหมาะสมต่อการกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแหล่งราคาอ้างอิงที่เหมาะสมต่อการกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า การกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลควรกำหนดจากราคาดัชนีทุนการผลิตของเกษตรกร ร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ ควรกำหนดจากราคาตลาด ร้อยละ 35.8 และราคาส่งออก ร้อยละ 9.2 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4.12

ตาราง 4.12 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแหล่งราคาอ้างอิงที่เหมาะสมต่อการกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล

แหล่งราคาอ้างอิงที่เหมาะสมต่อการกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล	จำนวน	ร้อยละ
ราคาตลาด	43	35.8
ราคาต้นทุนการผลิตของเกษตรกร	66	55.0
ราคาส่งออก	11	9.2
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

6) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม่ยุ่งยาก เข้าใจง่าย ร้อยละ 63.3 และเห็นว่ายุ่งยาก มีหลายขั้นตอนการดำเนินการประกันราคา ร้อยละ 36.7 ดังแสดงในตาราง 4.13

ตาราง 4.13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ความคิดเห็นต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ยุ่งยาก เข้าใจง่าย	76	63.3
ยุ่งยาก มีหลายขั้นตอนการดำเนินการประกันราคา	44	36.7
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

7) การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรหลังจากการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงของรัฐบาล

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรหลังจากการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงของรัฐบาล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เพิ่มขึ้น ร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ ปลูกเท่าเดิม ร้อยละ 44.2 และปลูกลดลง ร้อยละ 3.3 ตามลำดับ
 ดังแสดงในตาราง 4.14

ตาราง 4.14 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรหลังจากการแทรกแซงราคา
 ข้าวโพดเลี้ยงของรัฐ

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หลังจากการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงของรัฐ	จำนวน	ร้อยละ
ปลูกเพิ่มขึ้น	63	52.5
ปลูกเท่าเดิม	53	44.2
ปลูกลดลง	4	3.3
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

8) ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด

ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด ร้อยละ 90.0 โดยเห็นว่า ทำให้เกษตรกรได้จำนวนเงินส่วนต่างที่แน่นอน รวดเร็ว และได้เงินโดยตรงหาก ราคาซื้อขายต่ำกว่าราคาประกัน ขณะเดียวกันเกษตรกรอีกส่วนหนึ่ง ร้อยละ 10.0 ไม่พึงพอใจต่อส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด เพราะมองว่า รายได้จากการประกันราคายังไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สิน และไม่คุ้มทุนที่ได้ทำไร่ข้าวโพด ดังแสดงในตาราง 4.15

ตาราง 4.15 ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนดของเกษตรกร

ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ รัฐบาลกำหนด	จำนวน	ร้อยละ
พอใจ	108	90.0
ไม่พอใจ	12	10.0
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

9) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจร้อยละ 94.2 โดยเห็นว่า การดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลช่วยทำให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง ทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจว่าหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว มีแหล่งรองรับผลผลิต และมีรายได้จากการขายผลผลิตที่แน่นอน

ขณะเดียวกันเกษตรกรอีกส่วนหนึ่ง คือ ร้อยละ 5.8 ยังไม่พึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล เพราะมองว่า การดำเนินการในขั้นตอนรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วม โครงการยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และการประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ได้เข้าร่วม โครงการยังตกหล่น เมื่อเกษตรกรเข้ามาเรียกร้องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการล่าช้า ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาของเกษตรกร ดังแสดงในตาราง 4.16

ตาราง 4.16 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล ของเกษตรกร

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล	จำนวน	ร้อยละ
พอใจ	113	94.2
ไม่พอใจ	7	5.8
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

10) ทศนคติของเกษตรกรต่อผลการดำเนินโครงการประกันราคาที่มีต่อเกษตรกร

ผลการดำเนินโครงการประกันราคาที่มีต่อเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการประกันราคาส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 โดยอันดับแรกเกษตรกรเห็นว่า โครงการประกันราคาส่งผลให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในการซื้อ-ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมาคือ ทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในราคาสูง มีทางเลือกในการขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และครอบครัวมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40, 3.38, 3.35 และ 3.35 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4.17

ตาราง 4.17 ทักษะคติของเกษตรกรต่อผลการดำเนินโครงการประกันราคาที่มีต่อเกษตรกร

ทักษะคติของเกษตรกรต่อผลการดำเนินโครงการประกันราคา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ได้ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในราคาสูง	3.38	0.77	ปานกลาง
มีทางเลือกในการขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3.35	0.68	ปานกลาง
ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อ-ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3.54	0.73	มาก
ครอบครัวมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	3.35	0.61	ปานกลาง
ทำให้มีแรงจูงใจในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3.40	0.69	ปานกลาง
รวม	3.41	0.53	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

11) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในฤดูกาลผลิตต่อไป

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
ในฤดูกาลผลิตต่อไป พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 เห็นว่า ควรมีการดำเนินการ
แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิตต่อไป เพราะช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจว่า การ
ขายผลผลิตในฤดูกาลต่อไปจะมีรายได้ดี ไม่ต้องกังวลต่อราคาข้าวโพด และป้องกันปัญหาการ
สวมสิทธิ ดังแสดงในตาราง 4.18

ตาราง 4.18 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิต
ต่อไป

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการแทรกแซงราคา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิตต่อไป	จำนวน	ร้อยละ
เห็นควร ดำเนินการต่อไป	120	100.0
ไม่เห็นควรดำเนินการต่อไป	0	0
รวม	120	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

4.3.4 ปัญหาและอุปสรรค ของเกษตรกรใน การเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

ปัญหาและอุปสรรค การเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่รู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 29.2 รองลงมาคือ การจ่ายส่วนต่างมีความล่าช้า ร้อยละ 28.3 ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 20.0 ปัญหาการปลอมปนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 13.3 ปัญหาการสวมสิทธิ์ ร้อยละ 5.0 และปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ เกษตรกรบางรายมีรายชื่อตกหล่น ทำให้ไม่ได้รับเงินส่วนต่าง ผู้นำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ประสานข้อมูลจากหน่วยงานรัฐมาแจ้งให้เกษตรกรได้รับรู้ยังไม่รู้และเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินโครงการฯ ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4.19

ตาราง 4.19 ปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

ปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมโครงการ แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
- ปัญหาการสวมสิทธิ์	6	5.0
- ปัญหาการปลอมปนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	16	13.3
- ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	24	20.0
- การจ่ายส่วนต่างมีความล่าช้า		
- ไม่รู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนการดำเนินโครงการประกัน	34	28.3
ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	35	29.2
- อื่น ๆ ได้แก่ เกษตรกรบางรายมีรายชื่อตกหล่น ทำให้ไม่ได้รับเงิน		
ส่วนต่าง ผู้นำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ประสานข้อมูลจากหน่วยงานรัฐมา	3	2.4
แจ้งให้เกษตรกรได้รับรู้ยังไม่รู้และเข้าใจในขั้นตอนการดำเนิน		
โครงการฯ		

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจากจำนวน 120 คน

4.3.5 ข้อเสนอแนะ ของเกษตรกร ต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ให้ข้อเสนอแนะต่อ การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. ราคาส่วนต่างควรกำหนดให้เหมาะสมกับต้นทุนการผลิต และความพอเพียงต่อการดำรงชีพของเกษตรกร
2. เกษตรกรบางรายไม่มีเอกสารรับรองสิทธิการทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ หน่วยงานรัฐควรให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรกลุ่มนี้ด้วย
3. ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ โครงการประกันราคาให้เกษตรกรได้รับทราบอย่างทั่วถึง
4. ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดราคาส่วนต่างหรือร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการประกันราคาด้วย เพื่อให้โครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
5. ปัจจุบันต้นทุนการทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ปุ๋ย ยาแมลง เป็นต้น รัฐบาลควรเข้ามาควบคุมราคาให้เหมาะสม ไม่สูงจนเกินไป
6. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาตรวจสอบ ควบคุมการลงทะเบียนของเกษตรกรอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ และรายชื่อก่อนหน้า